

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 september 2016

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van
Strafvordering om de strijd tegen
het terrorisme te bevorderen**

(ingediend door mevrouw Valerie Van Peel c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 septembre 2016

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code d'instruction
criminelle en vue de promouvoir
la lutte contre le terrorisme**

(déposée par Mme Valerie Van Peel et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel verplicht instellingen van sociale zekerheid en hun personeel ertoe om inlichtingen over personen in het kader van een onderzoek naar terroristische misdrijven mede te delen aan de procureur des Konings die het onderzoek voert en daarom verzoekt. Volgens de indieners is het beroepsgeheim hier niet van toepassing.

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à contraindre les institutions de sécurité sociale et leur personnel à communiquer des renseignements au sujet des personnes qui font l'objet d'une enquête concernant des infractions terroristes au procureur du Roi qui mène cette enquête et qui en fait la demande. Les auteurs estiment que le secret professionnel ne s'applique pas en l'espèce.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publicaties@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het wettelijk arsenaal dat de overheid ter beschikking heeft om het terrorisme te bestrijden blijkt soms niet adequaat genoeg te zijn. We hebben de dubbele aanslag in België gehad op 22 maart 2016, de verschillende aanslagen in Frankrijk en recent ook de aanslagen in Duitsland. De terreurdreiging in Europa en in het bijzonder in België blijft nagenoeg hoog.

Door middel van onder andere verschillende wetgevende initiatieven, zowel genomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers als de Federale Regering, wordt getracht de wet op die manier aan te passen om een afdoend wettelijk kader te creëren om de strijd tegen het terrorisme effectief, efficiënt en met waarborgen voor de fundamentele rechten en vrijheden van de burgers van dit land te kunnen voeren. Voorliggend voorstel kadert binnen zulke initiatieven.

De bestrijding van het terrorisme vergt ook een goede informatiedoorstroming. Na de dubbele aanslag in België is duidelijk geworden dat bepaalde gegevens afkomstig uit verschillende databanken belangrijke indicaties kunnen zijn, eens ze worden samengebracht. Dit blijkt ook van belang in het kader van de strijd tegen radicalisering. Sommige databanken behoren toe tot instellingen van sociale zekerheid. Het is van cruciaal belang dat de administratieve inlichtingen in handen van de instellingen van sociale zekerheid hun weg kunnen vinden naar de gerechtelijke autoriteiten. Men stelt immers vast dat er verschillende praktijken bestaan voor wat betreft de informatie-uitwisseling tussen de verschillende instellingen, alsook dat de problematiek van het beroepsgeheim op het niveau van de instellingen op verschillende manieren geïnterpreteerd wordt. De Brusselse procureur-generaal bijvoorbeeld hekelde in zijn mercuriale van 2015 dat sommige Brusselse OCMW's pertinent weigeren om de relevante informatie mede te delen aan de politie of het gerecht. Hiervoor verschuilen zij zich achter het beroepsgeheim en dit terwijl de informatie waarover instellingen van sociale zekerheid beschikken, zowel de administratieve als de ruimere inlichtingen verkregen bij cliënten, een bijzondere schat aan informatie kan zijn in lopende terreuronderzoeken. De sociale instellingen beschikken niet enkel over gegevens zoals de gekende adressen, de domicilieadressen, gegevens met betrekking tot uitkeringen, e.d.m., maar hun personeelsleden kunnen ook beschikken over unieke informatie, door de bijzondere aard van de relatie met hun cliënten. Het is van het

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Il s'avère que l'arsenal législatif dont disposent les pouvoirs publics pour lutter contre le terrorisme n'est pas toujours adéquat. Nous avons déploré le double attentat commis en Belgique le 22 mars 2016, les différents attentats en France et, récemment, aussi les attentats perpétrés en Allemagne. Le menace terroriste en Europe, et en particulier en Belgique, demeure élevée.

Des tentatives visant à modifier la loi de façon à créer un cadre légal performant permettant de lutter efficacement contre le terrorisme, tout en garantissant le respect des droits et libertés fondamentaux des citoyens de notre pays voient le jour, notamment sous la forme d'initiatives législatives émanant de la Chambre des représentants et du gouvernement fédéral. La présente proposition de loi s'inscrit dans cette ligne.

La lutte contre le terrorisme requiert également une bonne circulation de l'information. Après le double attentat perpétré en Belgique, il s'est avéré que certaines données provenant de banques de données différentes pouvaient fournir des indications importantes dès qu'elles étaient réunies. Cela s'avère également important dans le cadre de la lutte contre la radicalisation. Certaines banques de données appartiennent à des institutions de sécurité sociale. Il est crucial que les informations administratives en possession des institutions de sécurité sociale puissent arriver jusqu'aux autorités judiciaires. Nous constatons en effet qu'il existe différentes pratiques en matière d'échange d'informations entre les différentes institutions, ainsi que différentes interprétations de la question du secret professionnel au niveau des institutions. Dans sa mercuriale de 2015, le procureur général de Bruxelles a, par exemple, attiré l'attention sur le fait que certains CPAS bruxellois refusaient catégoriquement de communiquer les renseignements pertinents à la police ou à la justice, en se retranchant derrière le secret professionnel, et ce, alors que les données en possession des institutions de sécurité sociale, tant les informations administratives que les autres informations obtenues auprès des clients, peuvent constituer une véritable mine d'informations dans le cadre d'enquêtes terroristes en cours. Les institutions sociales disposent non seulement de données telles que les adresses connues, les domiciles, les données relatives aux allocations, etc., mais en outre, grâce à la nature de la relation qu'ils entretiennent avec leurs clients, les membres de leur personnel peuvent

grootste belang dat dit geheel aan informatie zijn weg moet kunnen vinden tot bij de gerechtelijke autoriteiten.

Het spreekt volgens ons voor zich dat administratieve inlichtingen over personen in het kader van een onderzoek naar terroristische misdrijven (zoals omschreven in Boek II, Titel I^{ter} van het Strafwetboek) verplicht dienen meegedeeld te worden aan de procureur des Konings die het onderzoek voert wanneer hij hierom verzoekt. Dit betreft geen “geheimen” maar louter administratieve gegevens die gekend zijn bij de instellingen van sociale zekerheid en op zichzelf misschien geen indicaties zijn voor een terroristisch misdrijf. Wanneer deze gegevens echter worden samengebracht met andere gegevens, aanwezig in het lopende onderzoek, dan kan dit wel leiden tot de vaststelling van een terroristisch misdrijf.

Indien er echter ernstige aanwijzingen zijn van het bestaan van een terroristisch misdrijf, dan is het volgens ons ook niet meer dan logisch dat de personeelsleden van deze instellingen bijkomende informatie kunnen verschaffen aan de gerechtelijke autoriteiten. Een voorbeeld kan zijn dat een personeelslid van deze instellingen tijdens een persoonlijk onderhoud met zijn/haar cliënt bepaalde aanwijzingen krijgt van het bestaan van een terroristisch misdrijf. Deze informatie valt onder het beroepsgeheim. Om ervoor te zorgen dat deze informatie tot bij de gerechtelijke autoriteiten kan geraken, is het noodzakelijk om een uitzondering op het beroepsgeheim in te voeren. Om die reden wil dit voorstel naast de bovenvermelde passieve informatieverplichting wat betreft administratieve inlichtingen, ook een actieve informatieverplichting invoeren voor ruimere informatie inzake een terroristisch misdrijf. Indien deze instanties kennis nemen of weet hebben van informatie die wijst op een terroristisch misdrijf, dan moeten zij dit actief melden aan de gerechtelijke autoriteiten. Hiervoor kan het beroepsgeheim voor ons niet worden ingeroepen. Er wordt geen strafbepaling ingeschreven indien zou blijken dat iemand zich niet aan deze actieve meldingsverplichting heeft gehouden. Ook artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering omvat geen strafbepaling ter zake. Er wordt uitgegaan van de beroepsernst en de deontologie van de instellingen van sociale zekerheid om deze bepalingen te hanteren in hun dagdagelijks werkkader.

Wij onderschrijven het belang van het beroepsgeheim, dat draait rond het opbouwen en in stand houden van een vertrouwensrelatie tussen personen zodat er een sfeer kan ontstaan waarin gevoelige of persoonlijke informatie gedeeld kan worden zonder dat derden daarbij betrokken worden of heimelijk ingelicht worden. Er zijn tal van voorbeelden waarbij het bestaan van het beroepsgeheim niet alleen wenselijk, maar

également disposer d'informations uniques. Il est essentiel que l'ensemble de ces informations puissent arriver jusqu'aux autorités judiciaires.

Il nous semble évident que des renseignements administratifs concernant des personnes qui font l'objet d'une enquête relative à des infractions terroristes (visées au Livre II, Titre Ier, du Code pénal) doivent obligatoirement être communiqués au procureur du Roi qui mène l'enquête lorsque celui-ci en fait la demande. Il ne s'agit pas de “secrets”, mais de données purement administratives connues des institutions de sécurité sociale, qui ne constituent peut-être pas, en tant que telles, des indices d'une infraction terroriste mais qui, associées à d'autres données recueillies dans le cadre de l'enquête en cours, sont susceptibles d'entraîner le constat d'une telle infraction.

Toutefois, en présence d'indices sérieux d'une infraction terroriste, il nous semble tout à fait logique que les membres du personnel de ces institutions puissent transmettre des renseignements supplémentaires aux autorités judiciaires, par exemple lorsqu'un membre du personnel de ces institutions prend connaissance, au cours d'un entretien personnel avec son client, de certaines indices relatifs à l'existence d'une infraction terroriste. Ces informations relèvent du secret professionnel. Pour que celles-ci puissent être communiquées aux autorités judiciaires, il est nécessaire d'instaurer une exception au secret professionnel. C'est pour ce motif que la présente proposition de loi prévoit d'instaurer, en sus de l'obligation précitée d'information passive afférente aux renseignements administratifs, une obligation d'information active pour les renseignements plus vastes portant sur une infraction terroriste. Si ces instances sont informées ou ont connaissance d'éléments pouvant indiquer la présence d'une infraction terroriste, elles sont tenues de les communiquer activement aux autorités judiciaires. Nous estimons que le secret professionnel ne peut pas être invoqué dans un tel cas. Tout comme l'article 29 du Code d'instruction criminelle, la présente proposition de loi ne prévoit pas de sanction pénale en cas de non-respect de cette obligation de dénonciation active. On part du principe que les institutions de sécurité sociale appliqueront ces dispositions dans leur travail quotidien avec professionnalisme et dans le respect de la déontologie.

Nous reconnaissons l'importance du secret professionnel, qui se fonde sur le développement et le maintien d'une relation de confiance entre personnes de manière à créer une atmosphère dans laquelle des informations sensibles ou personnelles peuvent être partagées sans que des tiers y soient associés ou en soient informés secrètement. On peut citer de nombreux cas où l'existence du secret professionnel

ook een noodzakelijke voorwaarde is om bijvoorbeeld mensen te helpen zoals in de hulpverlening. Zonder het beroepsgeheim zou het ook onmogelijk zijn voor bepaalde beroeps categorieën om hun job terdege te kunnen uitoefenen.

Het is evenwel niet de intentie geweest van de wetgever, en dat kan het ook nooit zijn, dat het beroepsgeheim gebruikt wordt in gevallen waarbij de fysieke integriteit van een individu of het algemeen belang in het gedrang komt. Daarom ook dat artikel 458 SW stipuleert dat de wetgever gevallen kan bepalen wanneer het beroepsgeheim niet van toepassing is. Wij vinden dan ook dat het invoeren van het beroepsgeheim in gevallen zoals hierboven beschreven, ingaat tegen de geest van de wet. Het verhinderen dat er informatie wordt doorgegeven aan het gerecht in verband met personen die verdacht worden of veroordeeld zijn in het kader van een onderzoek naar terroristische misdrijven zoals omschreven in Boek II, Titel I^{ter} van het Strafwetboek druist in tegen het algemeen belang. Een democratische rechtsorde kan immers pas weerbaar zijn tegen zij die haar willen ondermijnen als de instanties die haar moeten verdedigen, kunnen beschikken over de middelen om dat te doen. Het bestraffen van terroristen draait dan ook om meer dan rechtvaardigheid jegens hun slachtoffers.

Dit voorstel wil daarom het Wetboek van Strafvordering wijzigen om het mogelijk te maken dat de personeelsleden van instellingen van sociale zekerheid verplicht worden om administratieve inlichtingen over personen in het kader van een onderzoek naar misdrijven zoals omschreven in Boek II, Titel I^{ter} van het Strafwetboek mede te delen aan de procureur des Konings die het onderzoek voert en die hierom verzoekt, de zogenaamde passieve informatieverplichting. Een andere wijziging die dit voorstel wil invoeren is de actieve informatieverplichting voor deze personeelsleden, zijnde de verplichte aanmelding van informatie(s) die ernstige aanwijzingen kunnen uitmaken van het bestaan van een terroristisch misdrijf.

Het spreekt voor zich dat informatie met betrekking tot medische gegevens die persoonlijk van aard zijn, onder het medisch beroepsgeheim valt.

Valerie VAN PEEL (N-VA)
Sarah SMEYERS (N-VA)
Karolien GROSEMANS (N-VA)
Koen METSU (N-VA)

n'est pas seulement souhaitable mais constitue aussi une condition nécessaire afin par exemple d'aider des personnes, notamment dans le secteur de l'aide aux personnes. Sans le secret professionnel, certaines catégories professionnelles seraient dans l'impossibilité de faire leur travail correctement.

Le législateur n'a toutefois pas voulu, et ne voudra du reste jamais, que l'on invoque le secret professionnel dans les cas où l'intégrité physique d'un individu ou l'intérêt général est en péril. C'est également la raison pour laquelle l'article 458 du Code pénal stipule que le législateur peut prévoir des cas dans lesquels le secret professionnel ne s'applique pas. Nous estimons, par conséquent, qu'il est contraire à l'esprit de la loi d'invoquer le secret professionnel dans des cas tels que ceux décrits ci-dessus. Il est contraire à l'intérêt général d'empêcher que soient communiquées à la justice des informations concernant des personnes suspectées ou condamnées dans le cadre d'infractions terroristes visées au Livre II, Titre Ier, du Code pénal. En effet, un ordre juridique démocratique n'est en mesure de se défendre contre ceux qui veulent lui nuire que si les instances qui sont censées le protéger peuvent disposer des moyens pour ce faire. Sanctionner les terroristes est dès lors plus qu'une question de justice envers leurs victimes.

La présente proposition vise par conséquent à modifier le Code d'instruction criminelle afin qu'il soit possible d'obliger les membres du personnel des institutions de sécurité sociale de communiquer au procureur du Roi chargé de l'enquête et qui le demande des renseignements concernant des personnes faisant l'objet d'une enquête en rapport avec des infractions visées au Livre II, Titre Ier, du Code pénal, soit l'obligation d'information passive. La proposition vise également à instaurer une obligation d'information active pour les membres du personnel de ces institutions, à savoir l'obligation de déclarer des informations pouvant constituer des indices sérieux de l'existence d'une infraction terroriste.

Il va de soi que les informations concernant des données médicales revêtant un caractère personnel relèvent du secret médical.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In Hoofdstuk IV, Afdeling II, van het eerste boek van het Wetboek van Strafvordering wordt een artikel 46bis/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 46bis/1. § 1. Bij het opsporen van terroristische misdrijven als bedoeld in Boek II, Titel I^{ter} van het Strafwetboek, kan de procureur des Konings bij een met redenen omklede en schriftelijke beslissing, de noodzakelijke administratieve inlichtingen vorderen bij alle instellingen van sociale zekerheid als bedoeld in artikel 2, eerste lid, 2° van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het “handvest” van de sociaal verzekerde.

In de beslissing omschrijft de procureur des Konings nauwkeurig de inlichtingen die hij vordert evenals de vorm waarin deze hem dienen te worden medegedeeld.

§ 2. Met toepassing van de uitzondering bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek en in afwijking van andersluidende bepalingen, delen de in paragraaf 1, eerste lid, bedoelde instellingen van sociale zekerheid de in paragraaf 1, eerste lid bedoelde gegevens onverwijld mee.

Iedere persoon die uit hoofde van zijn bediening kennis krijgt van de vordering of daaraan zijn medewerking verleent, wordt beschouwd als een persoon die beroepshalve zijn medewerking dient te verlenen aan het opsporingsonderzoek in de zin van artikel 28quinquies, § 1.

Iedere persoon die weigert de gegevens mee te delen, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro.

§ 3. Met toepassing van de uitzondering bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek en in afwijking van andersluidende bepalingen, doen de personeelsleden van de in paragraaf 1, eerste lid, bedoelde instellingen van sociale zekerheid die uit hoofde van hun beroep kennis krijgen van één of meerdere informatie die ernstige aanwijzingen kunnen uitmaken van het bestaan van een terroristisch misdrijf bedoeld in Boek II, Titel I^{ter} van het Strafwetboek, aangifte overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 29.”

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans le Chapitre IV, Section II, du Livre 1er du Code d'instruction criminelle, il est inséré un article 46bis/1 rédigé comme suit:

“Art. 46bis/1. § 1er. Dans le cadre de la recherche des crimes et délits, le procureur du Roi peut, par une décision motivée et notifiée par écrit, demander à toutes les institutions de sécurité sociale visées à l'article 2, alinéa 1er, 2°, de la loi du 11 avril 1995 visant à instituer la “Charte” de l'assuré social de lui fournir les renseignements administratifs qu'il juge nécessaires.

Dans sa décision, le procureur du Roi décrit précisément les renseignements qu'il demande, ainsi que la forme sous laquelle ils doivent lui être communiqués.

§ 2. En application de l'exception visée à l'article 458 du Code pénal et par dérogation à d'éventuelles dispositions contraires, les institutions de sécurité sociale visées au paragraphe 1er, alinéa 1er, communiquent sans délai les renseignements visés aux mêmes paragraphe et alinéa.

Toute personne qui, du chef de sa fonction, a connaissance de la demande de renseignements ou y prête son concours est considérée comme une personne professionnellement tenue de prêter son concours à l'information au sens de l'article 28quinquies, § 1er.

Toute personne refusant de communiquer les données demandées sera punie d'une amende de vingt-six euros à dix mille euros.

§ 3. En application de l'exception visée à l'article 458 du Code pénal et par dérogation à d'éventuelles dispositions contraires, les membres du personnel des institutions de sécurité sociale visées au § 1er, alinéa 1er, qui, de par leur profession, prennent connaissance d'une ou de plusieurs informations pouvant constituer des indices sérieux de l'existence d'une infraction terroriste visée au livre II, titre Ier du Code pénal en font la déclaration conformément à la procédure visée à l'article 29.”

Art. 3

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

20 september 2016

Valerie VAN PEEL (N-VA)
Sarah SMEYERS (N-VA)
Karolien GROSEMANS (N-VA)
Koen METSU (N-VA)

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit celui de sa publication au *Moniteur belge*.

20 septembre 2016